

Rett og urett

Spalten omhandler juridiske forhold av betydning for leger. Ideer og innlegg sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Tittelbruk og markedsføring for alternative behandlere

Den kommende loven om alternativ behandling åpner for større bruk av alternative behandlere. Loven vil erstatte den mer fordømmende kvakksalverloven og regulere alternative behandleres forhold til annet helsepersonell og til pasientene. I denne artikkelen omtales noen av begrensningene som påligger en alternativ behandler med hensyn til bruk av yrkestittel, og hvordan en alternativ behandler kan markedsføre seg.

Den nye loven om alternativ behandling (1) legger opp til en registerordning for alternative behandlere, slik at man for eksempel snart kan titulere seg som registrert akupunktør. Registreringen skal være frivillig, men det antas at pasientene vil søke til dem som er registrert, slik at markedet for uregistrerte vanskeliggjøres. At det opprettes et register over alternative behandlere, skaper nok til en viss grad større ensartethet i forhold til tittelbruk, men det er for optimistisk å tro at det vil fjerne problemene rundt titulering.

Hvilke titler kan brukes?

Tittelbruk og markedsføringsbegrensninger vil bero på en individuell helhetsvurdering, der hovedpoenget er at man ikke kan utgi seg for eller titulere seg slik at det skapes et inntrykk av at man besitter en kompetanse man ikke har.

Etter lovforslagets § 8 kan man følgelig ikke benytte titler som kjennetegner andre grupper helsepersonell. Her må man se hen til helsepersonelloven, som lister opp 27 titler som er beskyttet og krever autorisasjon, bl.a. lege, psykolog, bioingeniør, helsesekretær og klinisk ernæringsfysiolog. Men oppstillingen i helsepersonelloven betyr *ikke* at man kan titulere seg med alt annet enn det som listes opp i loven. Avgjørende er om yrkesbetegnelsen «kjennetegner» vedkommende gruppe helsepersonell.

Spesialgodkjenninger innenfor de titler som krever autorisasjon i loven, kan alternative behandlere ikke bruke. Dette gjelder for eksempel 43 spesialiteter og grensespesialiteter blant leger. Generelt sett skal det nok en del til for at en alternativ behandler kan kalle seg spesialist i noe.

Dersom alternative behandlere titulerer seg som immunolog, immunbiolog eller forsker innen visse felt av medisinen, vil dette i de fleste tilfeller stride mot loven, da slike betegnelser kjennetegner leger, biologer og universitetsansatte. Dette vil kontraktrettslig kunne føre til ansvar overfor pasienten, fordi det vil kunne bli betraktet som en ugyldig avtale på grunn av svik. Man vil også kunne straffes for bedrageri dersom det bevises at man med vinningshensikt har forledet noen til å utbetale seg penger på dette grunnlaget. I begge tilfeller vil man kunne bli erstatningsrettslig ansvarlig for å dekke det tap pasienten har hatt som følge av forledelsen.

Ved eventuelt kontraktrettslig ansvar vil man bl.a. se hen til om den alternative behandler tar en høy pris for tjenestene sammenholdt med en overfladisk behandling og et lite dokumentert behandlingsopplegg. Det er viktig å huske at pasienter kan komme i dyp fortvilelse og i en sinnstilstand som krever at behandleren må ta særskilt hensyn til at pasienten ikke alltid er i stand til å ta en veloverveid beslutning. Dette taler for strenge krav til titulering, opplysning og markedsføring. Den nye loven legger vekt på at den alternative behandler utfører sin behandling som et supplement til og ikke et alternativ til vanlig medisin. Den alternative behandler må følgelig informere og konsultere med leger eller annet helsepersonell. Et mer treffende navn burde dermed etter min mening være supplementær – og ikke alternativ behandling.

Regler for markedsføring

Etter lovforslagets § 8 skal markedsføringen gi en «nøktern og saklig beskrivelse av virksomhetens art». Alle kjente former for

markedsføring vil omfattes av ordlyden, så avgrensning skaper ikke praktiske problemer. Markedsføringen vil videre bli vurdert ut ifra det umiddelbare inntrykk den skaper hos den jevne forbruker. Det er derfor viktig å se markedsføringen i forhold til pasientenes og ikke medisinerens ståsted.

Forarbeidene til loven utdyper at titler kombinert med ordet lege (f.eks. naturlege) ikke kan brukes av andre enn leger (2). Tilsvarende vil annonsering som inneholder virksomhetsbeskrivelse som kan knyttes til bestemte faglige kvalifikasjoner, være forbudt for andre enn dem som har en bestemt autorisasjon. Således vil f.eks. ordet kiropraktikk kunne gi inntrykk av at vedkommende har autorisasjon som kiropraktor og er derfor forbeholdt kiropraktorer å benytte.

Mye taler derfor for at også titler som immunolog og immunbiolog omfattes av denne bestemmelsen. Men dette kan ikke gjelde i alle tilfeller. Avgjørende må være hva som er helhetsinntrykket ut fra den informasjonen man gir. Kommer det klart frem at man ikke er lege, og at man kun har den utdanning og erfaring man faktisk har, vil det antakelig ikke være lovstridig. Man skal heller ikke kreve at en alternativ behandler legger skjul på sin kompetanse så lenge den er saklig og nøktern.

Det er derfor vanskelig å gi noe fasitsvar på i hvilken grad man som alternativ behandler kan titulere og markedsføre seg. Det må skje en konkret og individuell vurdering i hvert enkelt tilfelle. Den nye loven gir føringer, men resultatet vil nok i stor grad bero på kommende praksis fra domstolene. Sannsynligvis vil også de ulike utøverorganisasjonene og registerordningen kunne spille en praktisk rolle.

Øyvind Skaara

oyvind.skaara@steenstrup.no
Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA
Postboks 1829 Vika
0123 Oslo

Litteratur

1. Ot.prp. nr. 27 (2002–2003) Om lov om alternativ behandling av sykdom mv. www.odin.dep.no/hd/norsk/publ/otprp/042001-050013/index-dok000-b-n-a.html
2. Norges offentlige utredninger. Alternativ medisin. NOU 1998: 21. www.odin.dep.no/hd/norsk/publ/utredninger/NOU/030005-020019/index-dok000-b-n-a.html